

ŽELJKA METESI DERONJIĆ

Institut za filozofiju, Zagreb, Hrvatska /
Institute of Philosophy, Zagreb, Croatia

PETRIĆEV ODGOVOR CESAREU CREMONINIJU NA NJEGOVE PRIGOVORE UZ *LA DECA DISPUTATA* (1586)

Nedugo nakon objavljivanja Petrićeve *La deca disputata* (1586) uslijedila je negativna kritika aristotelovca Cesarea Cremoninija (1550–1631), sudionika u renesansnim raspravama oko Aristotela u kojima aktivno participira i Petrić. O polemici između Petrića i Cremoninija, vođenoj oko pitanja pjesništva, posebice *furora* i oponašanja, doznajemo iz Petrićeva spisa upućena spomenutom aristotelovcu najvjerojatnije negdje u prosincu 1586. godine. Transkripciju Petrićeva rukopisa objavila je Lina Bolzoni u prilogu svom članku »La poesia e le ‘imagini de’ sognanti’. Una risposta inedita dal Patrizi al Cremonini« (*Rinascimento* 19 (1979), pp. 171–188, na pp. 179–187). Iako se naslov tog kratkog polemičkog teksta smatra izgubljenim, Lina Bolzoni naslovila ga je *Risposta del Patricio alle opposizioni del Signor Cremonino*.

Petrićeva *Risposta* daje uvid u relevantna Cremoninijeva poetička gledišta poput onih da je pjesništvo imitativno umijeće tvorbe slika. Petrić u svojom odgovoru kritizira peripatetičkog profesora zbog nedosljednosti i udaljavanja od ortodoksnog aristotelizma. Cremonini, kako nas informira sâm Petrić, smatra da se pjesništvo rađa ili iz jednog neobičnog iskustva koji naziva *furor* i melankolije ili iz *ingegna* pod kojim podrazumijeva sposobnost koja pjesniku omogućuje stvaranje slika nalik onima iz snova. Shvaćeno i određeno na takav način, pjesništvo nikako ne može biti ozbiljna, uzvišena i plemenita kreativna djelatnost kako ju je vidio Petrić. Cremoninijevu tezu o pjesništvu kao oponašanju vanjskog uzora ili unutarnjeg, zamišljenog uzora Petrić ironično naziva »zamišljenim imitacijama« (*le immaginate imitazioni*). Odgovarajući mu, ponavlja svoju glavnu tezu iz *La deca disputata*, da pjesnik koji stvara, izražavajući ideju oblikovanu u umu, ne može biti oponašatelj.

Lina Bolzoni opravdano ističe da Petrićev spis pruža vrijedan uvid u reakcije suvremenika koje su uslijedile nakon objavljivanja drugog, disputativnog dijela *Della poetica*. Osim toga, polemika s Cremoninijem potvrđuje Petrićevu dosljednost u tezama i ustrajnost u kritici Aristotelova učenja o pjesničkom umijeću.

Ključne riječi: Frane Petrić, Cesare Cremonini, pjesništvo, oponašanje, stvaranje

PETRIĆ'S REPLY TO CESARE CREMONINI'S OBJECTIONS TO *LA DECA DISPUTATA* (1586)

The publication of Petrić's *La deca disputata* (1586) was soon followed by a negative critique of an Aristotelian Cesare Cremonini (1550–1631), a participant in the Renaissance debates about Aristotle in which Petrić also took active part. On their polemic about poetic issues, especially *furore* and imitation, we learn from Petrić's letter sent to Cremonini probably in December 1586. The transcription of Petrić's letter was published by Lina Bolzoni in an appendix to her article "La poesia e le 'immagini de' sognanti': Una risposta inedita dal Patrizi al Cremonini" (*Rinascimento* 19, 1979, pp. 171–188, on pp. 179–187). Although the title of this short polemical text is considered to be lost, Lina Bolzoni entitled it *Risposta del Patricio alle opposizioni del Signor Cremonino*.

Petrić's *Risposta* provides an insight into the relevant poetic views of Cremonini, such as poetry being an imitative art of image creation. Petrić criticizes the Peripatetic professor for his inconsistencies and departure from orthodox Aristotelianism. Cremonini, as Petrić informs us, believes that poetry is born either from one unusual experience, which he calls *furore* and melancholy, or from *ingegno*, an ability that enables the poet to create images similar to those

in dreams. Understood and defined in this way, poetry cannot be a serious, sublime and noble creative activity as viewed by Petrić. Cremonini's thesis on poetry as an imitation of the external or internal imaginary model Petrić ironically terms as "imaginary imitation" (*le immaginate imitazioni*). In his response Petrić repeats his statement from *La deca disputata* that the poet who expresses ideas formed in the mind cannot be an imitator.

Lina Bolzoni rightly underlines that Petrić's *Risposta* provides a valuable insight into the reactions that followed his publication of the second, disputative part of *Della poetica*. In addition, the polemic with Cremonini confirms Petrić's consistency in his theses as well as persistence in his criticism of Aristotle's poetics.

Key words: Frane Petrić, Cesare Cremonini, poetry, imitation, creation